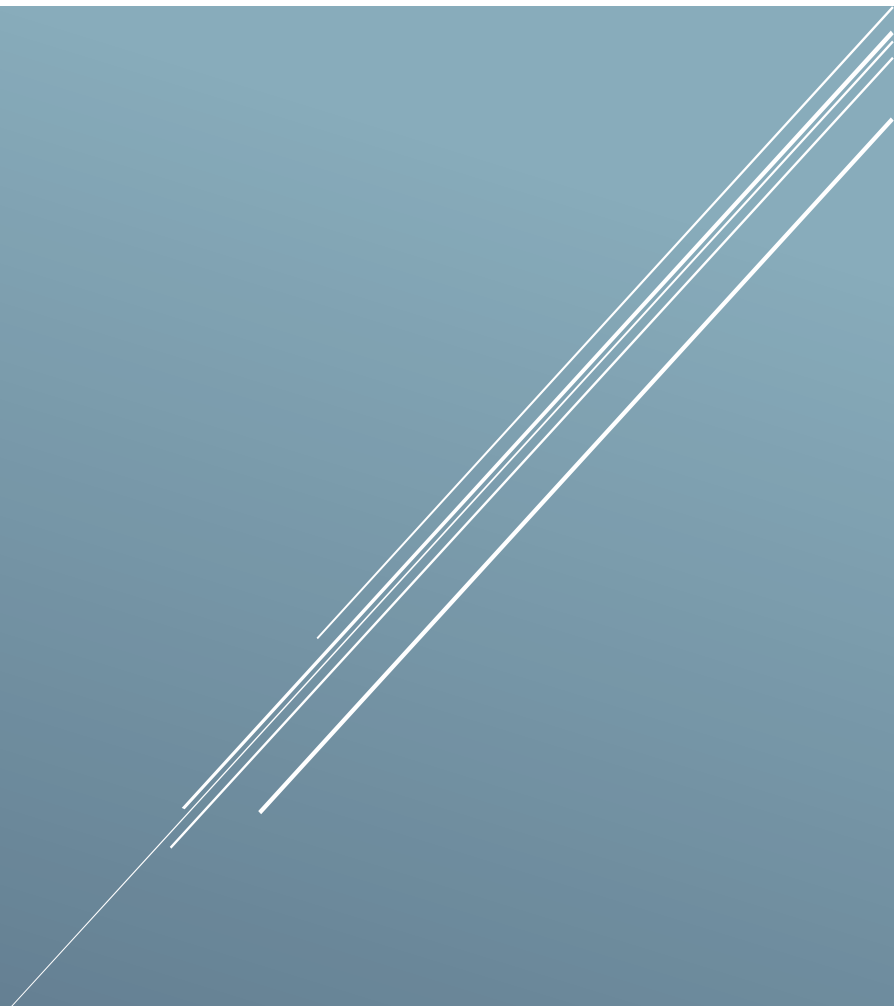

DE RE MILITARI XCI

БРОЙ 91

De Re Militari

Журнал за конфликтите в Леванта и Магреб

Автори: Руслан Трад, Александър Стоянов, Венцислав Божев

Място на издаване: София, България

Дата на издаване: 4.5.2018

Сайт на авторите:

www.ruslantrad.com, www.historyofwars.net

Сайт на журнала:

www.remilitari.wordpress.com

Facebook страници:

<https://www.facebook.com/hystoryofwars>

<https://www.facebook.com/intidar.blog.and.news>

<https://www.facebook.com/deremilitari>

Контакти:

ruslantrad@gmail.com

klubvoennaistoria@gmail.com

v.bozhev90@gmail.com

За заявки за изготвяне на детайлни карти: klubvoennaistoria@gmail.com

ISSN 2367-9476

Авторите

Руслан Трад

Журналист на свободна практика с фокус върху Близък изток и Северна Африка. Създател на първия български блог за Близък изток, Intidar, както и на организацията Форум за арабска култура. Водил е лекции за политически движения и процеси в Близкия изток в аудитории на Софийски университет, Нов български университет, Червената къща и Дипломатически институт към МВнР. Пътува често в Близкия изток, като публикува репортажи от Ливан, Югоизточна Турция, Тунис, Ирак и Сирия, а през 2014 заснема филм в Иракски Кюрдистан на фронтовите линии с „Ислямска държава“.

Александър Стоянов

Историк и журналист, доктор, а преди това и *magister cum laude* от Лайденския университет в Нидерландия. Отговорен редактор и създател на списание „Военна История“ и съосновател на „Клуб Военна История“. Автор на множество публикации, посветени на различни проблеми от военната и политическата история на Европа и Близкия Изток. Автор на единствените подробни карти на български език, проследяващи конфликтите в Сирия, Ирак, Либия, Йемен, Нигерия, Афганистан и Сомалия.

Венцислав Божев

Политолог и експерт в областта на международните отношения с богат опит в анализа на европейските политически процеси, както и на динамиката на отношенията в Близкия изток и постсъветското пространство. Автор на множество материали и академични текстове по въпросната тематика. Участник в международни изследователски проекти и теренни проучвания в Близкия изток.

DE RE MILITARI XCI

Южен Дамаск

В края на миналата седмица, обградените в района на Южен Дамаск ислямистки групировки постигнаха споразумение за евакуация с проправителствените сили. Сделката бе сключена с посредничеството на Русия и влезе в сила на 1 май. Според информацията отрядите на Джайш ал Ислам трябва да се изтеглят в посока Джараблус и Ал Баб, тези на Хаят Тахрир ал Шам заминават в посока Идлиб, а всички останали - към провинция Дараа.

До края на седмицата около 5000 бойци заедно с техните семейства бяха евакуирани към определените зони, а проправителствените сили и руската военна полиция наложиха пълен контрол над кварталите Бабила и Ялда.

В същото време, продължава и ожесточеният натиск срещу Ислямска държава на изток от там. През уикенда под прикритието на масирани артилерийски и въздушни бомбардировки, силите верни на режима успяха да осъществят пробив в района на Ал Кадам, Ал Асали и Ал Джура.

Палестинските проправителствени отряди, които водят офанзивата, разделиха “джоба” на две части, завземайки няколко ключови позиции. По този начин реално палестинският бежански лагер Ярмук бе разделен от квартал Ал Хаджар ал Асуад.

От началото на операцията срещу ИД на 19 април до сега, според данни на Сирийската обсерватория за човешки права, са загинали 117 проправителствени войници, включително 16 офицери. От своя страна загубите на джихадистите се равняват на 102 души.

Дейр ез Зор

След няколко месечно относително затишие по фронтовете в провинция Дейр ез-Зор, подкрепените от САЩ Сирийски демократични сили подновиха своите настъпателни действия срещу ИД по десния бряг на р. Ефрат.

Основна цел е град Хаджин, както и продължаващата на юг от там тясна ивица територия в района по границата с Ирак. Смята се, че в тази зона действат минимум 1000 бойци на ИД, които необезпокоявано съумяха да укрепят своите позиции от месец януари до сега.

Другата важна цел е също така граничната територия по границата с Ирак между провинциите Дейр ез Зор и Хасака.

Очаква се операцията за окончателно ликвидиране на териториалното присъствие на ИД в Източна Сирия да бъде проведена в тясно сътрудничество с иракската армия.

Припомняме, че Сирийските демократични сили прекратиха почти всички свои операции срещу джихадистите в контекста на протурската офанзива “Маслинова клонка” срещу Африн в Северна Сирия.

Възползвайки се от прехвърлянето на СДС в посока Хаджин, няколко проправителствени милиции, подкрепени от Иран заедно с местни племенни отряди, извършиха изненадваща атака източно от град Дейр ез Зор.

В рамките на няколко часа те съумяха да изтласкат СДС от четири селища, но в последствие след проведена успешна контраатака прокюрдските отряди възвърнаха всички загубени позиции.

Израел и Иран засилват конфронтацията си в Сирия

На 29 април вечерта, военна база в сирийската провинция Хама е поразена от въздушни удари. Тъй като в базата се съхраняват оръжия, взривовите са толкова силни, че жителите в района смятат първоначално, че има земетресение. Кадрите на горящата база бързо обикалят интернет, а на следващия ден вече има доказателства, че ударите са извършени най-вероятно от израелските военновъздушни сили. Базата – една от големите в Сирия – се използва най-вече от ирански сили, Хизбулла и сирийски проправителствени милиции. Загиналите са най-малко 40, от които 18 са иранци. В същата вечер, удари поразиха и база в провинция Алепо – втората подобна атака за по-малко от месец.

Ударите от 29 април не са първите подобни. За последните пет години Израел извърши близо 100 удара върху цели, свързани с Хизбулла – един от най-големите съюзници на сирийския режим и главен инструмент на Иран за подсигуряване на регионално влияние.

Само ден по-късно – на 30 април - израелският премиер Бенямин Нетаняху показваше на презентация нови доказателства, че Техеран крие, че продължава да разработва военна програма и ядрената сделка е безсмислена. По време на презентацията той даде да се разбере, че ударите срещу ирански цели тепърва ще започнат.

Иранско-израелски конфликт е очакван

Специалистите по Близък изток отдавна са единодушни, че конфликт между Израел и Иран е повече от очаквана последица на сирийската гражданска война.

За първи път двете държави са така близо до конфронтация. Засилването на влиянието на Техеран, видимото присъствие на Хизбулла по границите на Израел и намаляващото пространство за дипломатически маневри говори, че удари като този от 29 април

служат за отправяне на предупреждение от страна на Тел Авив. Въпросът е вече не дали, а кога ще има избухване на напрежението.

От края на 2017 до 29 април, израелската армия нанесе дузина въздушни удари на територията на Сирия по цели, свързани с Хизбулла и сирийският режим. Само през февруари имаше няколко атаки по позиции в Дамаск, а малко преди американско-френско-британските удари след химическата атака в Дума, израелски самолети поразиха важната база Тифур в района на Палмира. Жертвите, както и сега на 29 април, бяха предимно бойци на Хизбулла и Иран.

След войната в Ливан през 2006 година, изглеждаше, че напрежението между Израел и Хизбулла ще спадне. През годините след конфликта, Хизбулла се превърна в основна политическа фракция в Ливан и в момента може да се каже, че има влияние почти всички сфери на политическия живот в страната. От 1980-те, когато се създава Хизбулла като реакция на израелското нахлуване в Ливан, шиитската организация води спорадични сблъсъци и операции срещу Тел Авив главно на своя територия и в северните части на Израел.

Войната в Сирия, обаче, предоставя ново поле за съперничество. Въпреки, че организацията, водена от ветерана в блискоизточната политика Хасан Насрала, изгуби над 2000 бойци в Сирия за пет години и изпитва финансови проблеми, нейните позиции и инфраструктура се укрепиха, и Хизбулла получи безценен боен опит.

Така например, бойците на организацията са основен стълб в спасяването на сирийския режим. С намесата си в редица сражения, Хизбулла наклони везните на успеха в полза на Асад. Освен нова бойна техника, получена от Иран през последните пет години, Хизбулла неофициално контролира ливанско-сирийската гранична зона, откъдето минават важни снабдителни пътища и контрабандни артерии, важни за оцеляването на организацията.

За всеки, който следи събитията в Сирия, способностите, които Хизбулла демонстрира, са впечатляващи. Подкрепената политически и финансово от Иран организация участва активно в сраженията в Сирия, заявявайки по този начин, че не само може да

води военни действия на широк фронт, но и че ще продължи да обслужва иранските интереси. Бойци на Хизбулла обучават части на йеменските бунтовници, за които също се смята, че получават помощ от Иран. Бойци на Хизбулла участват и в сраженията в Ирак през последните няколко години.

В същото време, Южен Ливан, където традиционно е позиционирано сърцето на организацията, отдавна се е превърнал в добре укрепена крепост – както заради подкрепата на местното население, така и заради годините подготовка.

За Израел стратегическата картина се промени постепенно през последните години. Исторически границата със Сирия е най-тихата, въпреки споровете заради окупираните от Тел Авив Голански възвишения. Днес, обаче, сирийската граница представлява проблем за израелското лидерство. Генщабът на израелската армия не крие, че има опасения от надигането на Хизбулла и още повече – за все по-видимото установяване на Иран в района. В началото на годината Израел извърши най-голямото военно учение от 1998 година с идеята да покаже готовност за конфронтация с Техеран. От 2012 година насам, израелски официални лица постоянно предупреждават, че засилването на Иран е червена линия за тях и ще действат дори без консултации със САЩ или Русия. Така и стана – за ударите на 29 април и преди това на 9 април, Тел Авив не предупреди руските сили, с които по принцип имат добри отношения.

Въпреки че досега конфронтациите между Израел и Хизбулла се случваха най-вече в Ливан, днес военните операции включват и Сирия.

От началото на войната в Сирия, израелските удари по позиции на Хизбулла и Иран са над 100 по данни на израелското министерство на отбраната. Въпреки че иранските милиции, включително Хизбулла, не отговарят на ударите, видимо е, че техните сили са добре укрепени и Техеран продължава да развива мрежата си от бази в Сирия, които се появяват все по-близо до границата с Израел. Иранските лидери не крият желанието си за конфронтация и не смятат да напускат Сирия заради заплахите на Тел Авив. Дори

напротив, поведението на Нетаняху подпомага иранската пропаганда вкъщи.

В режим „изчакване“

Засега военните действия са неофициални, а някои от ударите, които израелската авиация извършва в Сирия дори не се съобщават – Тел Авив признава едва за няколко от тях. Но и Иран, и Израел изчакват подходящият момент, за да се ударят взаимно. Когато и да избухне този конфликт в по-голям мащаб, последствията ще бъде тежки за целия регион и най-вече за цивилното население както в Сирия, така и в Ливан.

Защо обаче е това изчакване, след като виждаме, че все по-често има конфронтации и нанасяне на удари които очевидно са с голямо въздействие? Ако погледнем към общата картина може би ще разберем защо и двете страни не бързат с войната.

От една страна, Израел има проблеми със сигурността по границите си. Протестите в граничната зона с Ивицата Газа се засилват все повече, а в самата Газа се очаква хуманитарна криза, която да доведе до ръст на напрежението. Северната граница е още по-несигурна, заради присъствието на Хизбулла в Южен Ливан. Не на последно място, премиерът Нетаняху вероятно ще се изправи пред сериозно разследване по обвинения в корупция, което подкопава политическата му кариера.

От друга страна, Хизбулла се нуждае от време, за да възстанови загубите си от конфликта в Сирия. Имиджът на организацията сред арабските страни пострада сериозно заради участието ѝ на страната на Башар Асад, а загиналите бойци са вече над 2000. Ангажиментите с Иран, обаче, карат лидерството на Хизбулла да побърза с възстановяването и да заеме активна роля в подsigуряването на иранското присъствие, минаващо през защитата на Асад. В подкрепа на Хизбулла, Техеран изпрати около 30 хиляди бойци в Сирия предимно от Афганистан, Ирак и Пакистан. По този начин иранците защитават постигнатото досега, което може да бъде застрашено, ако Израел и негови съюзници започнат кампания срещу Иран.

В този ред на мисли, военен конфликт между Израел и Иран, какъвто повечето хора си представят – т.е. армия срещу армия – едва ли ще избухне скоро. Но т.нар. „сенчеста война“ ще се развива тепърва. Това означава, че все повече ще чуваме за нанесени удари върху позиции в Сирия от „неидентифицирани самолети“, за гранични сблъсъци покрай Ливан, за придвижване на ирански милиции от Ирак в посока Сирия.

Иран, Асад и Русия биха има различни ползи от потенциален конфликт

Иран и режимът в Сирия могат да опитат да получат по-голяма международна подкрепа за своите цели, ако Израел започне действителна война. Руснаците от своя страна ще подсилят влиянието си, ако избухне конфликт между Техеран и Тел Авив, показвайки, че могат да служат като медиатор, заедно със САЩ. Ако засега САЩ участват в Сирия предимно ограничено и с изявления, то Русия и Иран имат важната дума в този район в момента.

И именно тук се виждат различията между Москва и иранските ѝ съюзници. За Русия участието във войната в Сирия подсилява мястото ѝ на геополитическа сила. С анексирането на Крим и интервенцията в Сирия, Путин възстанови позициите на Русия и по този начин я върна на позицията ѝ като важен играч, който Западът не може да подмине. Днес Русия опитва да притисне враждуващите страни в Сирия да седнат на масата за преговори и така да издигне имиджа си като блюстител на мира.

Постоянното присъствие на иранските шиитски милиции в Сирия би попречило на изпълнението на тези цели и Путин знае това много добре. Така например, прави впечатление мълчанието на Москва за ударите на 29 април, въпреки че те причиниха сериозни щети както на сирийските проправителствени сили, така и на иранците.

От гледна точка на динамиката в Близкия изток, обаче, това поведение на Русия не е изненада. Владимир Путин и Бенямин Натаняху имат добри отношения и за руските интереси конфликт между израелците и иранците не е най-лошият сценарий, тъй като с всеки следващ удар иранските милиции губят численост. Да не се забравя, че руснаците имат спорове с Иран не само за бъдещето на

Сирия, но и за поведението на милициите – в началото на годината седем руски войници бяха убити именно от про-иранска милиция в Алепо след спор дали да се изведе имуществото на бежанци или не.

От гледна точка на Тел Авив засилването на руското присъствие е също за предпочитане пред това Иран да се установи за постоянно в Сирия и по този начин да застраши границите на Израел.

Израелците може и да не са доволни от това, че Москва не прави достатъчно, за да озаптява стремежите на Иран и заради това да смятат за наложително да „вземат нещата в свои ръце“, но анализаторите са единодушно, че в момента Русия няма да попречи на конфликт между Тел Авив и Техеран, защото това в този момент е печелившо за собствените интереси на Путин.